

Грек – латын дублеттері.

***Мүшелер мен тіндер атауларын
білдіретін грек-латын терминдері***

Терминдері

<i>Splancho (splanchopt)</i>	<i>Viscera</i>	<i>Іш құрылысының мүшелері.</i>
Gastro, gastia (gastor, gastros) Entero (enteron. entera pl)	Ventriculus, i, m Intestinum, i, n Intestinum, i, n ;Intestina Intestinum tenue	асқазан Ішек Ішектер
Laparo (laparo-шат.) procto (proctos)	Abdomen, iris r Anus, i m Rectum, in	жінішке ішек артқы қуыс тік ішек
Pneumo, pneumono (pneumon)	Pulmo, onis m	өкпе өкпе
nephros (nephros)	Ren, renis m	Бүйрек
spleno (splen)	Lien, enis m	Көк бауыр
pyelo (pyelos) Cysto (kystis-көпіршік)	Pelvis renalis Vesica, aef Vesica urinaria	Бүйрек астауы Көпіршік қапшық қуық

Cholecysto (kystis-көпіршік)	Vesica felea	өт
choleodocho (chole-өт, + doche- ыдыс)	Ductus choledochus	Жалпы өттік түтік
(hystera)	Uterus, im	Жатыр
Omphalo (omphalos)	Umbilicus, i m Funiculu umbilicatis	Кіндік
Typhlo (typhlon) Cholangi (agreon)	C(a)ecum, i n	өттік түтіктер Соқыр ішек
Dacryocystio (dakryon)	Ductus biliteri Saccus lacrimalis	Көз жас қапшығы Аналық без
oophoro (oophoron) Colp (kolpos)	Vagina, ae f	қынап
oo (oon)	Ovarium, i n	Жұмыртқа
Salpingo (salpinx, salpingos)	Ovum, i n Tuba uterina Tuba auditiva	Жатыр түтігі.
	Gervix, icis f	Жатыр мойыны
Orchia (orchis) trachelo (trahelos)	Testis, is m	Аталық жыныс бе

- **Префиксация (жұрнақтандыру)**

- Префиксация дегеніміз – сөз түбіріне префиксті жалғап, жаңа сөз жасау. Бұл кезде сөз мағынасы өзгермейді қайта оған қосымша ретінде қайда орналасқан, бағытын, өткен уақытын және болмауын, жоқ екендігін білдіретін мағыналар береді.
- Кейбір префикстердің тікелей мағынасынан басқа, екінші мағыналары болады. Мыс: грек префиксі para- «айналасында, жанында» деген мағына береді екінші мағынасы- «бір нәрседен ауытқу, шегіну» болып табылады: para-nasalis мұрын айналасы, ал para –mnesia ақыл- естің ауытқуын көрсетеді.
- Морфологиялық пәндерде префикстер тікелей мағынасында қолданылады. Ал мүшелердің қызметінің бұзылуы, аурулардың патологиялық жағдайлары туралы сөздерде префикстер 2 мағынада қолданылады. Мыс: анатомиялық терминде - Hypogastrium- құрсақ асты; патологиялық физиологияда – hypotonia бұлшық ет тонусының түсуі деген мағына береді.

- Медицина терминологиясының әртүрлі саласында және биологияда, грек-латын терминоэлементтері префикстері кең түрде қолданылады. Анатомиялық терминдерде - латын префикстері, ал патологиялық анатомия, физиология, клиникалық пәндерде - грек префикстері жиі қолданылады.

Грек-латын префикстері.

1. Латын: *-ad, ab* Мыс: *ad-ductio*- әкелу, *ab - oralis*- ауыздан алыстату.

Грек: *apo as-sistens*- ассистент (жанында т_ран)

Префикс	Мағынасы	Префикс	Мағынасы
Ad (ac, af, al, an, ap, as, at)	Бірнәрсеге жақындау, қосылу, байланысу	Ad (abs, a) ap (ap, apli)	Бірнәрседен алыстау, басқа жаққа жылжу

1. Латын:- intra,- intro; - extra, -extero. Мыс: intra- abdominalis-құрсақ іші

Грек: -endo,- ento;- ecto, -exo. Extra-uteri-жатыр сырты

Intra,- intro	Бірнәрсенің		Бірнәрсенің
Endo, - ento	ішінде, ішкі жағында	Extra, extero, ecto, exo	сыртында, сырт жағында

2. Латын- intra, - sub, - supra, -super

Грек: -hypo, - hyper, -epi.

intra, sub, hypo, hyp	Бірнәрсе астында төменгі жақта	supra, -super hyper, -epi.	Бірнәрсе үстінде, жоғарғы, жоғары жақта.
--------------------------	-----------------------------------	-------------------------------	--

Мысалы;	<i>infra—scapularis</i> - жауырын асты <i>supra- scapularis</i> - жауырын үсті <i>sub-acromialis</i> - акромион астында <i>hypo- gastrium</i> – құрсақ асты <i>epi- gastrium</i> – құрсақ үсті
---------	--

4. Латын:- ante,- prae,- pro-post

Грек: - pro-meta

Ante, prae, pro	Бірнәрсе алдында алдыңғы жакта	Post Meta (met)	Бірнәрсе артында, артқы жакта
------------------------	---------------------------------------	------------------------	--------------------------------------

Мысалы: *ante-brachium*— иық алды. *Post-natalis*- туғаннан кейін. *Prae-senilis*-
кәрілік алды *Metencephalon*- артқы ми

5, Латын- inter.

Грек - messo, dia

-Inter, -messo, mes, dia. di	Бірнәрсе арасында, ортасында, Ортаңғы аралық
-------------------------------------	---

51-жаттығу. Терминдерді транскрипцияда жазып, белгілі термин элементтерің көрсетіп, олардың мағыналарын түсіндіріңіз:

- М-Ф. 1. Haematologia. 2. Pathologia. 3. Hyperthermia. 4. Dystonia.
- Hypotonia. 6. Hypertonia. 7. Antianaeminum. 8. Haemostimulinum (латынша *stimulare* – жағдай жасау). 9. Analginum. 10. Haematogenum (грекше *-genes* тудыратын). 11 - Anaesthesinum. 12. Anaesthesiologia.
- М. 1. Hypertrophia. 2. Dystrophia. 3. Atrophia. 4. Physiotherapia (грекше *physis* табиғи әдістер, табиғат). 5. Acolia (грекше *chole-* өт) 6. Dyspepsia (грекше *pepsis*-ас қорыту). 7. Gynaecologia. 8. Rehabilirario (латынша *habilitas*-қабілет). 9. Hypoglycaemia (грекше *glyc*-тәтті.) 10. Hyperglycaemia.